

Szivárvány

A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2004/1

Szándék és megvalósítás

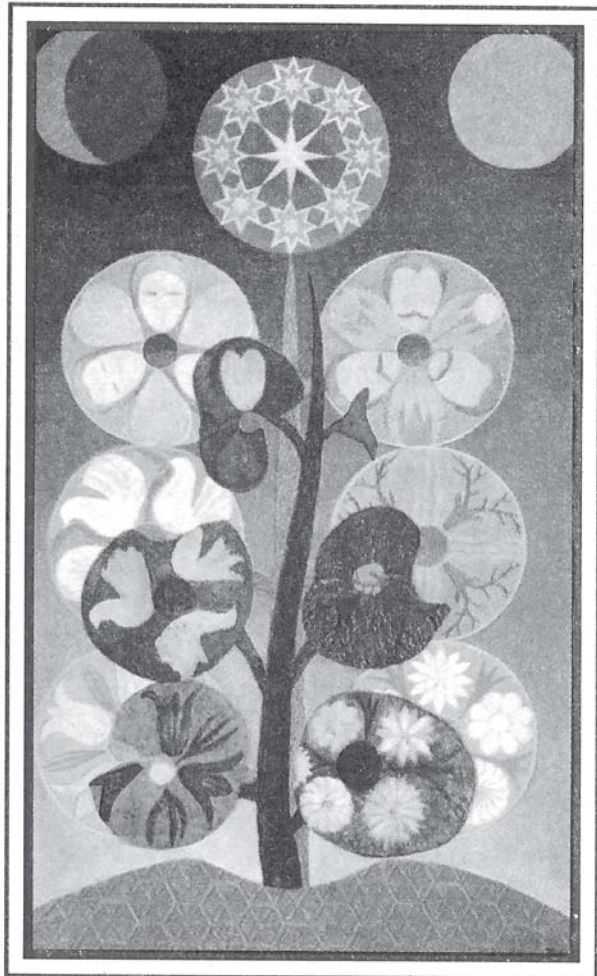
Gazdátlanul hagyott föld:
por-fiad
számlálja még
a rét virágait?

Csenevész újjai közt
mi maradt,
ha elrettenthet
tőle a madár?

Mi lett szándékainkból,
emberek?

A torz való fáj,
s csak az a remény,
hogy életfánk hegyén
csillag ragyog.

Kovács Tibor

Bertha Zoltán: ÉLETFA

A gyülekezeti hétvégéről 1.

Közös örömünkre az évi gyülekezeti hétvégénken november 13-16. között dr. Bodnár Ákos nyugalmazott főorvos, Egyházkerületünk korábbi főgondnoka szolgált. A téma: **testi-lelki-szellemi egészségünk megőrzése volt a hívő ember szemével.** Háromrészes rövid összefoglalásban próbáljuk újból felidézni az előadásorozat legfontosabb pillanatait, emlékeztetőként azok számára, akik már hallották, és kézbevehető információként azoknak, akiknek nem volt lehetőségük élőben meghallgatni azt.

Első beszámolómban azokat a kérdéseket szeretném érinteni, amelyeket testi egészségünk védelmében mondott az előadó, előre bocsátva a már közismert tény, hogy a három alkotó, test-szellem-lélek egymásra ható, valójában elválaszthatatlan egymástól. Dr. Bodnár Ákos a gondolatsor közepébe vágva azt az izgalmas kérdést vetette fel, hogy az Isten által megteremtett testet, corpust ténylegesen mikor vehetjük birtokba életünk során. A kutatások azt mutatják, hogy hozzávetőlegesen 10 éves korunkban. Addig szüleink táplálják, gondozzák. Ez a tény egyszerre két fontos kérdést is felvet. Egyrészt lehet-e ezt tudván tényleges önmegvalósításról beszélni, hiszen az első 10 év alakítása nem a mi kezünkben van. Másrészt elgondolkodtató, hogy a kimutatók szerint a születendő gyermekek több, mint 90 %-a tökéletesen épen, egészségesen jön a világra, és első 10 évét is így éli. Csak amikor fokozatosan önálló lesz, kezdődik meg az intézményes egészségrombolás: mértéktelen, önpusztító munkamániák (kényszerből vagy valaminek a pótlékaként), mértéktelen evés-ivás,

különböző káros szenvedélyek, gyakori éjszakaiázások, környezeti szennyeződések stb. Így ez a már a tudósok által is optimálisan százhusz évre tervezett génállomány ideje korán meghibásodik és tönkremegy. Mi lehet ennek az oka? Alapvetően a legtöbb ember Istennel való harmóniájának a hiánya.

A mi Atyánk Krisztusban már rég kijelentette nekünk, hogy miben áll az önmagunk és mások számára is helyes életvitel, de ezt sokan nem hajlandók megismerni és elfogadni. Így sok esetben nemcsak a magunk, de a mások életét is megrövidítjük szeretetlenséggel, közömbösséggel, versengésekkel. Az orvos-beteg kapcsolat is ilyen, személytelenül és gépiesen működő az ismert gazdasági és társadalmi okok miatt. Az utóbbin tömegesen nem tudunk változtatni, de az előbbin igen. Próbáljunk meg szembenézni önmagunkkal és megbékölni Istennel.

A megváltozott élet a nehézségek ellenére is kiegyensúlyozott élet, és ezt a reményt sugározza környezete felé is. Kikerül a halál szorongató árnyékából, mivel lekapcsolja életünket a földi, lineáris időszámításról, és az örök dimenzióba helyezi át. S ez az igazi gyógyulás. Bizonyára nem véletlen, hogy az Úrtól tanult imádságunkban nem szerepel az egészség. Hiszen annak ellenére, hogy ahogy az egész teremtett világot, úgy a testünket, e “törékeny cserépedényt” is jó sáfárságra bízta ránk az Úr, mégis a megtért ember azt is tudja, hogy az élet minősége nem annak hosszától függ.

“Aki hisz énbennem, ahogy az írás mondta, annak belsejéből élő víznek folyamai ömlenek!” (Ján. 7,38.)

Lejegyezte: Szigeti Adrienn

Gyülekezeti képek

Karácsonyi műsor Családi istentiszteleten

Ifjeseink kórházban kántáltak

*Diviánszky Ákos és Tóth Enikő
ifjvezetőink esküvője*

Beszámoló 2003-ról

(folytatás)

Gyülekezetünkben 2003 folyamán az 58 megkeresztelt közül négyen voltak felnőttek. A 40 konfirmált között pedig 11 felnőtt csatlakozott gyülekezetünkhöz.

Házasságkötésére 35 pár kérte Isten áldását.

122 temetésen hirdettetett Isten igéje vigasztalásul.

Az itt élő sok ezer, és a magát a népszámláláskor reformátusnak valló lakos közül mintegy 1000 család (közel 3000 lélek) vállalt részt egyházfenntartói járulékának befizetésével gyülekezetünk életéből.

Köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egyik 1%-át a „*Debrecen-Nagyerdei Ref. Egyházközségért és Ifjúságáért*” közhasznú alapítvány javára ajánlották fel, és így 848.000 Ft-tal támogatták egyházközségünket.

Köszönjük azoknak, akik jövedelemadójuk másik 1%-át a *Magyarországi Református Egyház* javára ajánlották fel, hogy azzal is segítették országos egyházunk szolgálatát. Gyülekezetünk – a hitoktatói óradíjakat leszámítva – lényegileg csak tagjainak egyházfenntartói járulékából, perselypénzéből és adományából végezte sokrétű szolgálatát.

Kegyelettel emlékezünk gyülekezetünk elhunyt tagjaira.

Szeretettel köszöntjük a gyülekezetünkhöz közeledőket és új tagjainkat.

Ez újesztendőben folytatnunk kell az evangélium hirdetését, és mindazt, ami áldásosnak bizonyult. Az egyházi tulajdonba visszakerült Egyetemi templomra, mely várhatóan 2006 végére lesz kiürítve, fokozatosan ki kell alakítanunk az Egyházkerülettel közösen a működési és finanszírozási tervet. Feladatunk megtartani mindenben a szeretetet és a lényegi dolgokban a testvéri egyetértést.

Püski Lajos

Emlékezés

Szeretettel és Isten iránti hálával emlékezünk Kiss Tamás költőre, akit az adventi időkben temettek Debrecenben, 92 éves korában. A mi Tamás bácsink is volt, és marad emlékezetünkben. Versei évről-évre tanítottak bennünket lapunk hasábjain is: megvívott hitre, emberségre, szerénységre. És arra, hogy szolgálatunk helye az a hely, az a város és ország, ahol nekünk tennivalónk van. Debreceni lelkiséggel, tömör bölcsességgel, sallangmentesen fogalmazta meg verseiben az üzeneteket, melyek jöttek amikor “egy pillanat pupillaküszöbén megállt az idő, tán évezredekre”. Így vall a Feltámadással való találkozásáról

is az “emmausi tanítványokkal” beszélgetve.

Barátját, dr. Bertha Zoltán lelkészfestőművészt is ezekben a napokban temették Sárospatakon 90 éves korában. Az esztendő elszaladt ünnepein még templomunkban hallgatta végig – debreceni családja szeretetétől idáig kísérve – az igehirdetéseket.

Mindkettőjük családjára gondolunk imáinkban. Művészi, írói, nevelői méltatásokat helyi és országos szaklapokban olvashatjuk. Nekünk arcuk, példájuk is személyes emlékünknél marad.

Kovács Tibor

Szilaj idő, futós idő

Szilaj idő, futós idő

Futós idő, te futsz tovább,
hozz őszt, tavaszt, nyarat, telet.
mi osztunk fel, így létezel,
Megállj idő! P rám nevet,
hozol telet, tavaszt, nyarat,
megállítani nem lehet.
fordul ezer és kétezzer.

Szilaj idő, te mozdítod
Futós idő, te műved az,
szívünk, agyunk, a két kezünk,
nemcsak vagyunk, de létezőnk,
te vagy tanúja annak is, hogy
hogy ami volt, az megmaradt,
változunk, hogy létezőnk.
mert érezünk, emlékezőnk.

Szilaj idő, futós idő,
repülj új századunkon át,
ragyogd be Jézus bölcsejét,
István fején a koronát.

Kiss Tamás

Megszólal a bot

Kiss Tamás olvasásakor

Villamos megállóban
Őszi délelőtt éltes ember
botjára támaszkodva áll...
Beszélget egymással a bot,
a remegő gazdája
és az álldogáló magány...

Egetverő sudár fa voltam,
most csonttá száradt a lábam...
Délceg legény voltál egykor,
most lábadat erősíti a lábam...

Hangfoszlány: Ne búsulj kenyeres,
szól a bot, a szolga, a kedves...
Hiszen az őszi szél varjakat
felettünk úgy kergeti,
hogy ami velünk megtörtént:
a fájót halottá feledteti,
a szépet léletté eleveníti. ...

Ötvös László

Macedóniában

Gyülekezetünk egyik tagja, Nagy Sándor két évet munkavégzés céljából Macedóniában tölt. Onnan küldte beszámolóját a Szivárvány olvasói számára.

Macedóniában néhány magyar ember kívül nincs más református vallású. A legnagyobb skopjei protestáns gyülekezet lelkésze, Mirco Andreev evangélikus lelkész a macedóniai vallási élet iránt való érdeklődésemet természetes barátsággal fogadta. Szerinte Macedóniában nincs pontos kép a nemzetiségi hovatartozásról sem, még kevésbé a felekezeti adatokról. A lakosság kb. 66%-a pravoszláv, 30%-a (az 1912-ben megszűnt, 520 éves török fennhatóság után!) muzulmán, 1 %-a katolikus és kevesebb, mint 1 %-a protestáns, a többiek felekezeten kívüliek.

A protestantizmuson belül legtöbben az evangélikusok vannak, hús gyülekezettel, de megtalálhatók még a baptisták, metodisták, kongregacionalisták is. Az utóbbi években több egykori pravoszláv lett evangélikussá.

A macedóniai protestáns lelkészek külföldön tanultak.

A legnagyobb skopjei protestáns gyülekezetnek kb. 120 tagja van, köztük sok a fiatal. Heti két alkalommal tartanak istentiszteletet, macedón és angol nyelven, és van ifjúsági csoportjuk, cserkészcsapatuk és nőikörük is.

Az itt dolgozó külföldieket, így engem is ezek a protestáns gyülekezetek egy kicsit az otthonra emlékeztetnek.

„A helytelen szokás nem egyéb, mint régi bűn.”

(Kálvin)

Az ötszáz éve született Bullinger Henrik zürichi református lelkész által írt Második Helvét Hitvallás elfogadásával a Magyarországi Református Egyház is csatlakozott annakidején a reformáció svájci, református ágához. A Második Helvét Hitvallás előszavának alábbi részlete irányítsa figyelmünket református hitvallásainkra.

„...Ámbár valóban észlelhető a különböző egyházakban némi eltérés a kifejezésekben és a tanítás magyarázatának módjában, valamint a szertartásokban és rendtartásokban, és ebben minden egyes egyház a maga belátása, a körülmények, és a lelki épülés szempontjai szerint jár el, mégis úgy látszik, hogy ez soha az egyház történetében nem szolgáltatót okot viszálykodásokra és szakadásokra. Etekintetben ugyanis Krisztus egyházai mindig szabadsággal éltek. Ezt látjuk az egyháztörténelemben. Bőven elég volt a régi idők kegyeseinek az a kölcsönös megegyezés, amely a fő hittételekben, azok igazhitű értelmezésében és a testvéri szeretetben megvolt.

Ezért reméljük, hogy Krisztus egyházai, amint ebből a hitvallásból meggyőződnek arról, hogy mi a szent és örök Istentől adott tanításban, valamint annak igaz értelmezésében és a testvéri szeretetben velük, különösen pedig, az ősi apostoli egyházzal mindenben megegyezünk, ők is szívesen meg fognak egyezni velünk a hit és tanítás egységében, annak igaz értelmezésében és a testvéri szeretetben...”

(A Heidelbergi Káté és a Második Helvét Hitvallás című kötet kapható a Református Könyvesboltban.)

Az Oppenheimi Bibliáról

Isten iránti hálaadással állok meg ez úrasztala előtt, hogy bemutassam a magyar református bibliafordítás harmadik kiadásának hasonmását, melynek eredeti példányát Szenci Molnár Albertnek (1574-1634) köszönhetjük, aki bibliafordító, zsoltárköltő és nyelvtudós volt. A Vizsolyi Bibliát átnézte és megjobbított formában kétszer kiadta.

Életének fontos két éve volt, amelyet a bibliafordító Károli Gáspár iskolájában töltött, és az a másik két év, amelyet a debreceni Kollégiumban tanult. Ebben az időben Méliusz Juhász Péter igehirdetésével és az 1569-ben megjelent énekeskönyvvel ismerkedett meg. A bibliafordítás és az énekköltészet ettől kezdve élete végéig meghatározta munkásságát.

Zsoltár fordítását 1607-ben, ezt követően a Hanai (1608) és Oppenheimi (1612) bibliát jelentette meg, imakönyvet 1621-ben, Kálvin Institutio fordítását 1624-ben adta ki.

Szenci Molnár Albert két bibliafordítására a Hanai Biblia (1608) 1998-as és az Oppenheimi Biblia (1612) 2002-es hasonmás példányaira figyeljünk most. Az előbb említett Biblia itt van az úrasztalán 1998 óta, az Oppenheimi Bibliát pedig most mutattam be a gyülekezetnek.

Mit tartalmaz ez a bibliakiadás? Megtalálhatóak benne az ószövetségi és újszövetségi szent iratok, valamint az apokrif könyvek, Dávid zsoltárainak versesfordítása kottával, ami 1607-től mind a mai időkig a gyülekezeti istentiszteleteknek, a családi áhítatoknak és a magyar költészetnek – a Bibliával együtt – felbecsül-

hetetlen kincse, továbbá tartalmaz egy énekgyűjteményt és kis imakönyvet, a Heidelbergi Káté fordítását és egy liturgiás rendet tartalmazó összeállítást.

Szenci Molnár Albert szándéka világos, egyszerre adja a kezébe a prédikátoroknak és híveknek a Bibliát, Énekeskönyvet, Hitvallást, imádság-gyűjteményt és a református istentisztelet rendjét, hogy mindezt lelki épüléssel használhassák itthon, a Kárpát-medencében és a szétszórtságban élő összmagyarság evangéliumi hitü közösségei.

A bibliafordítás "kised formája" és az 1500 példányban való megjelentetése az egyházépítést szolgálta. Ráadásként adatott az az ajándék, hogy a magyar irodalmi nyelv megteremtésén túl tovább alakította, mélyítette és általánossá tette azt. Így járult hozzá a nép megtartásához, hiszen igaz a régi mondás: nyelvében él a nemzet! Isten kegyelme által, gyülekezetek, tanintézetek, irodalmi művek sok ajándékot nyertek Szenci Molnár Albert egykori bibliakiadásain át. Reménységünk szerint teljesíti be a Szentháromság Isten hitünket és imádságunkat, hogy az egykori Biblia hatásához hasonlót munkáljon ez a hasonmás bibliakiadás a mi időkben is. Köszönetet mondok a bibliakiadás gyülekezeti támogatásáért.

Ötvös László

„A Szentírásban található igazság soha nem tesz boldoggá bennünket, amíg az a szívünkben élő igazsággá nem válik.”

(Spurgeon)

Beszélgetés a vasárnapról

– Szervusztok gyerekek! Hova siettek ebben a szép hőésésben?

– Boldog új évet! Iskolába. Ma kezdődik a tanítás. De nem is bánom, hogy már itt a vége a szünetnek! Halálra fárasztottam magam ezzel a nagy pihenéssel!

Cili néni mit csinált az ünnepek alatt?

– Én is munkálkodtam persze, hisz nagy a család, de azért élveztem a kikapcsolódást is.

– Én szilveszterkor le sem feküdtem! Egész éjjel fenn voltunk!

– Mi meg vasárnap este olyan sokáig TV-t néztünk, hogy reggel alig tudtam idejében összeszedni magam. Azért is vagyok most olyan fáradt.

– Pedig a vasárnap nemcsak a kikapcsolódásra, hanem a pihenésre is való! Tudjátok, mit tanultatok hittan órán? „Hat nap alatt teremtette Isten az eget és a földet, hetedik napon pedig megpihent.” Megszentelte a hetedik napot.

– Igen, ezért ünneplik a zsidók a „szombatot”. De ez szombat és nem vasárnap!

– Nem is tudom mióta, és főleg miért ünneplik a keresztyének a vasárnapot?

– Eleinte ők is a szombatot ünnepeleék meg, de utána még együtt maradtak, vagy egy-egy háznál összejöttek Jézusra emlékezni, közösen imádkozni, úrvacsorázni. Mivel a zsidók estétől estéig számították a napot, ez már vasárnapnak számított.

– Jaj, de érdekes! Erre nem is gondoltam!

– E napon támadt fel Jézus a halálból, ekkor jelent meg a tanítványainak is. A hét első napját, mint keresztyén ünnepet először Pál említi a Korinthusiakhoz írott első levelében.

Hivatalosan Nagy Konstantin császár nyilvánította munkaszüneti nappá.

– Vagyis vasárnap az Úr Jézus feltámadására emlékezünk?

– Igen. De ekkor töltetett ki a Szentlélek is, és e napon teremtette Isten a világot. Erre is emlékezhetünk.

– A negyedik parancsolat arra szólít fel, hogy az ünnepnapot szenteljük meg. Aki a vasárnapot csak TV nézéssel, strandolással, eszemiszommal, alvással vagy unatkozással tölti, nem szenteli meg a vasárnapot.

– Bizony nem! Rendszeresen menjünk el a gyülekezeti alkalmainkra, legyünk ott a vasárnapi istentiszteleten, leljük örömeinket a közös imában, éneklésben, a gyülekezeti együttlében! Nyaralásunk alkalmából is keressünk fel egy-egy közeli templomot! Legyen hála és öröm a szívünkben, hogy ezt szabadon megtehetjük.

Rejtvény:

Az első század végén már általános volt az Úr napja = *dies dominica* elnevezés.

A román nyelvekben ezt a latin formát találjuk meg: *dominica, domingo*.

A germán nyelvek a nap pogány elnevezését őrzik: *Sunday, Sonntag*

Az ortodox vallás alapján az orosz nyelvben a *Feltámadás* szó jelenti a vasárnapot.

Milyen más nyelven tudod a vasárnap jelentését? Melyik csoporthoz tartozik?

Vajon honnan ered a magyar nyelvben a vasárnap neve?

„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” (Jn 13,35)

Hírek

Egyetemes Imahét

január 18-25, minden este 5 órakor:

18. *vasárnap:* Görög Katolikus templom, Vad Zsigmond ref. lelkész.
19. *hétfő:* Evangélikus Templom, Püski Lajos ref. lelkész.
20. *kedd:* Árpád téri Ref. Templom, Szegedi Kálmán róm. k. plébános.
21. *szerda:* Szent Anna rk. székesegyház, Dr Bölskei Gusztáv ref. püspök.
22. *csütörtök:* Baptista Imaház, Derencsényi István ref. esperes.
23. *péntek:* Református Kistemplom, Nagy Zoltán ev. lelkész.
24. *szombat:* Szent László rk. Templom, Balogh Barnabás baptista lelkész.
25. *vasárnap:* Nagytemplom, Bosák Nándor rk. püspök.

- ◆ **Családi istentisztelet** lesz jan. 25-én vasárnap délután 3 órakor hittanosoknak és szüleiknek a templomban.
- ◆ **Gyülekezeti többgenerációs táborunk** Tatán lesz július 26. hétfő reggeli indulással – augusztus 1. vasárnap esti hazaérkezéssel. Részletes információ a februári számban jelenik meg.

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor)

Jan. 18. Vox Antiqua együttes énekel, vezényel Kiss Csaba.

Jan. 25. A Barcelonai Állami Zeneművészeti Főiskola kamaraegyüttese vendégszerepel.

Febr. 1. Koroknai Anikó orgonál.

Febr. 8. Bódiss Tamás orgonál.

1% + 1%

– Az egyik 1% átutalásához az Országos Református Egyház technikai száma:

0066

– A másik 1% átutalásához a „Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközségért és Ifjúságáért” alapítvány adószáma:

18545269-1-09.

Imádkozzunk...

- ◆ felekezetek ige szerinti megújulásáért
- ◆ krisztushívők evangéliumi egységéért
- ◆ nemzetünk lelki tisztulásáért
- ◆ presbiterekért

Szivárvány –

a Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközség hírlevele

4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811

Felelős kiadó: Püski Lajos, lelkipásztor

Fejlesztő: Betűvető Bt. Tördelés: Bene Lászlóné

Nyomda: REXPO Kft. Készült 600 példányban

12. évfolyam 1. szám, megjelenik havonta

Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917